

Miljø- og Fødevareministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

DANSKE
REGIONER

20-06-2019
EMN-2019-00561
1281643

Høringssvar til arbejdsprogram for vandområdeplanerne 2021-2027

Miljø- og Fødevareministeriet har den 21. december 2018 sendt arbejdsprogram for vandområdeplanerne 2021-2027 i høring. Danske Regioner har indhentet høringsbidrag fra de fem regioner og har sammenfattet synspunkterne i dette høringssvar.

Vi henleder opmærksomheden på, at regionerne udfører myndighedsopgaver på miljøområdet, hvor opfølgning fra både de statslige myndigheders side, men også fra kommunerne ved fund af miljøfremmede stoffer, udgør et vigtigt element. En god dialog og gensidig orientering om resultater fra overvågningsprogrammer og miljøprojekter ved fx kritiske pesticidfund er afgørende for en effektiv fælles indsats for at beskytte både grundvand og overfladevand. Det er vores samarbejde i Vandpanelet et godt eksempel på.

Herunder følger en række synspunkter og observationer fra regionerne med henvisning til sidetal og afsnit i det udsendte arbejdsprogram.

Side 21 – Afsnit 3.4 Grundvand

Regionernes mange data vedrørende grundvandets indhold af miljøfremmede stoffer skal inddrages i projekterne om grundvandsforekomsternes kemiske tilstand og trends i denne. Regionernes data er kun delvist overført til Jupiter på nuværende tidspunkt på grund af flere tekniske vanskeligheder. Derfor skal det sikres, at projekterne modtager alle relevante data. Dette kan ske ved, at regionerne leverer dataudtræk direkte til projekterne fra de enkelte regioners lokale GeoGIS-databaser med analyseresultater.

Regionernes data for miljøfremmede stoffer i grundvand stammer typisk fra forureningsundersøgelser og overvågningsprogrammer i tilknytning til forurenede lokaliteter. Der skal derfor skabes enighed om en metodik for, hvordan sådanne data bedst anvendes i forbindelse med vurderinger af grundvandets

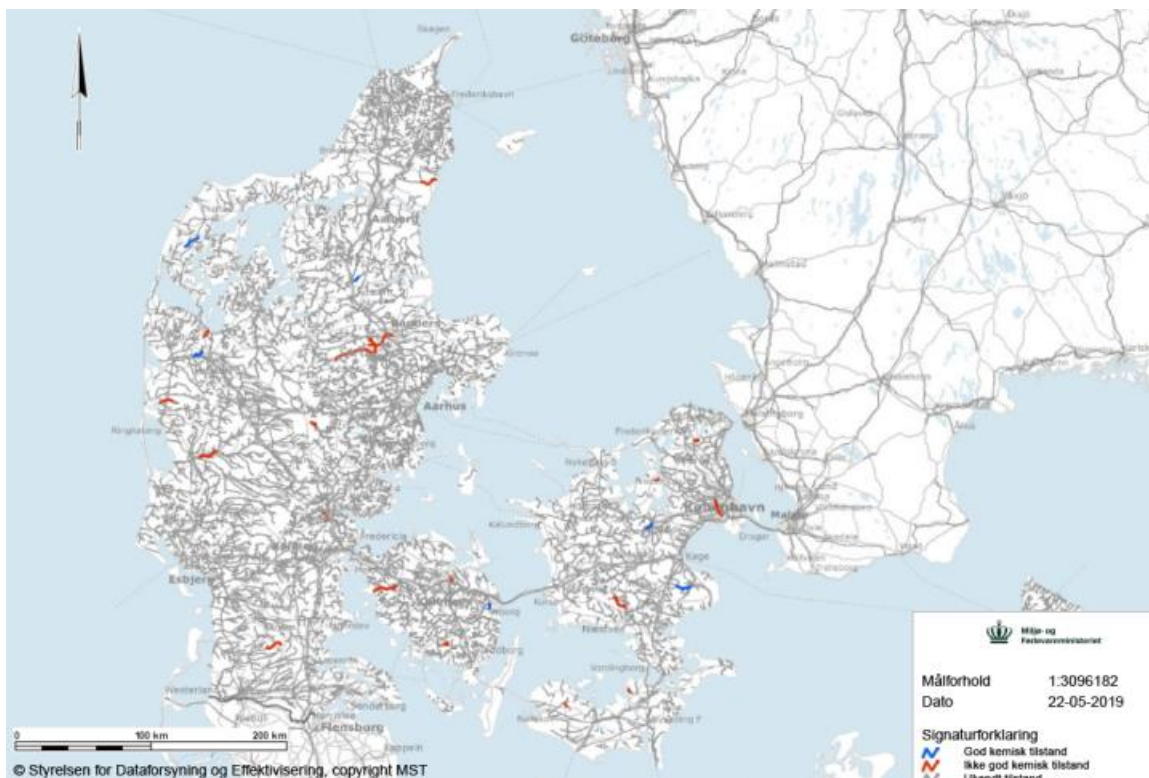
DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

kemiske tilstand. Fx bør analyser af grundvand udtaget direkte i "hot spot" fra en forureningskilde ikke indgå direkte og alene i vurderingen af en grundvandsforekomsts generelle kemiske tilstand, mens analyser af grundvand udtaget fra dybereliggende magasiner i forbindelse med regionernes undersøgelses- og overvågningsarbejde formodentlig kan anvendes direkte i beskrivelsen af grundvandsforekomstens kemiske tilstand

Side 25 – Afsnit 3.6 Miljøfarlige forurenende stoffer:

Kemisk tilstand i vandområder

På baggrund af de data, som er tilgængelige i Miljø-GIS, vurderer regionerne, at der hidtil kun er foretaget en meget begrænset kortlægning af den kemiske tilstand i de målsatte overfladevandsområder. Det fremgår eksempelvis af temakortene i Miljø-GIS, at den kemiske tilstand i vandløb kun er kendt i et par hundrede kilometer ud af flere tusind kilometer målsatte vandløbsstrækninger (se nedenstående kort). Tilsvarende gælder det, at den kemiske tilstand kun kendes i et mindretal af de målsatte søer.

Ifølge Miljø-GIS er den kemiske tilstand vurderet i forhold til stoffer optaget på EU's liste over prioriterede stoffer. EU-listen omfatter ikke alle de stoffer, som er vurderet af regionerne i forbindelse med vores screening af de ca. 36.000 kendte jordforureninger for overfladevandsrisiko, men nogle af disse stoffer

findes på listen over nationalt fastsatte miljøkrav (jf. bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand). Den nationale overvågning af vandmiljøet viser, at der i nogle vandløb, søer og kystvande forekommer miljøfarlige forurenende stoffer i koncentrationer, der udgør eller kan udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet. Flere steder er fastsatte miljøkvalitetskrav (bindende grænseværdier) for et eller flere stoffer overskredet.

På baggrund af ovenstående finder regionerne, at det vil være hensigtsmæssigt, at afsnit 3.6 i arbejdsprogrammet for vandområdeplanerne udvides med en beskrivelse af:

- I hvilket omfang der skal gennemføres yderligere kortlægning af kemisk tilstand for at vandområdeplanerne 2021-2027
- Hvilke planer Miljø- og Fødevareministeriet har for en yderligere kortlægning af den kemiske tilstand
- Hvilke stoffer der forventes at ville indgå i måleprogrammet i forbindelse med en yderligere kortlægning af den kemiske tilstand.

Kildeopsporing (tekst i kursiv indsat direkte fra arbejdsprogrammet)

*”For at der kan tilrettelægges omkostningseffektive foranstaltninger overfor forureningen med miljøfarlige forurenende stoffer, er det nødvendigt med et overblik over forureningskilderne. Miljøstyrelsen planlægger i 2019 at udvikle en metode, som miljømyndighederne kan bruge til opsporing af kilder til punkt-udledninger af miljøfarlige forurenende stoffer til vandmiljøet. I den forbindelse vil Miljøstyrelsen søge at inddrage kommunerne i arbejdet via Kommunernes Landsforening. Miljøstyrelsen vil derudover identificere og kvantificere tilførsel af miljøfarlige forurenende stoffer til vandmiljøet fra diffuse kilder (atmosfærisk deposition, diffus afstrømning, forurenende sedimenter m.fl.). **Kildeopsporingen forventes at blive suppleret med regionernes kortlægning af jordforureninger og bidrag herfra til forurening af vandmiljøet med miljøfarlige forurenende stoffer.** Når kilderne til den konstaterede forurening med miljøfarlige forurenende stoffer er opsporet, vil kommunerne få en væsentlig rolle i forbindelse med fastsættelse af vilkår i spildevandstilladelser og miljøgodkendelser med det formål at nedbringe forureningen.”*

Regionerne kender ikke til status for ovenstående metodeprojekt hos Miljøstyrelsen, men vi kan se, at det forventes færdiggjort i år. Da regionernes kortlægning af jordforureninger, hvorfra der kan ske udsivning af miljøfremmede stoffer til vandmiljøet, er en del af kildeopsporingen, synes vi, at det er relevant også at inddrage regionerne i projektet efter sommerferien - fx ved deltagelse i en faglig følgegruppe.

Miljøkvalitetskrav

Ved regionernes screening af jordforureningers bidrag til forurening af vandmiljøet med miljøfarlige stoffer har regionerne anvendt det screeningsværktøj, som Miljøstyrelsen har stillet til rådighed (jf. bek. 1552 af 17/12-2013 om fastlæggelse af indsatsområder for den offentlige indsats over for forurenede jord). Da der ikke findes miljøkvalitetskrav i overfladevand for alle stoffer, er der i screeningsværktøjet anvendt andre "kvalitetskrav". I nogle tilfælde er disse baseret på drikkevands- eller grundvandskriterierne og i andre tilfælde er de bare et "bedste bud" i værktøjet. Så længe en beregnet koncentration i overfladevand holdes op mod et kvalitetskrav, som ikke er specifikt knyttet til overfladevand, kan der blive udpeget risikolokaliteter på et fejlagtigt grundlag, og andre lokaliteter, som måske burde være udpeget, bliver det ikke.

Resultatet af regionernes screeningsarbejde i perioden 2014-2018 viser, at der er en del lokaliteter, hvor der er en beregnet potentiel risiko for vandmiljøet, som er baseret på kvalitetskrav, der ikke er fastsat for overfladevand. Det gælder stoffer som phenoler, chlorphenoler, olie, freon, ammonium og jern. Regionerne vil gerne være behjælpelige med at udarbejde en oversigt over, hvor mange af de ca. 1.200 udpegede risikolokaliteter, der giver anledning til overskridelser baseret på krav, der ikke er specifikke for overfladevand samt foretage genberegninger af risikoen for overfladevand, når de korrekte miljøkvalitetskrav foreligger. Regionerne skal holdes orienteret om status på projektet om miljøkvalitetskrav og tilbyder at deltage i en faglig følgegruppe.

Tværgående vidensdeling

Regionerne skal i højere grad inviteres med i følgegrupper og deltage i relevante projekter for at sikre en tværgående vidensdeling. Regionerne ønsker samtidig at blive repræsenteret i vandråd, hvor det giver mening. Det er noget uklart, om det er kommunerne, der står for indkaldelsen til de lokale vandråd, eller om invitationen skal komme fra Miljø- og Fødevarerministeriet.

Mere fokus på miljøfremmede stoffer mv.

Afslutningsvis skal regionerne opfordre til, at der i næste vandplanperiode kommer et øget fokus på miljøfremmede stoffer i hele vandmiljøet og dermed også i de nye vandområdeplaner. Nødvendigheden af dette fokus understreges blandt andet af den aktuelle situation, hvor vi jo er vidne til, at en række pesticider, som der ikke tidligere er blevet analyseret for, nu viser sig at udgøre en betydelig og ikke hidtil erkendt risiko for vores vandressourcer. Samtidig dukker der nye problemstoffer op som fx PFAS-forbindelser og biocider, der bl.a. på grund af meget lave miljøkvalitetskrav kan vise sig at repræsentere en stor udfordring i forhold til at opnå god kemisk tilstand i vandmiljøet.

Endelig efterlyser regionerne en analyse af klimaændringers betydning for forureningsspredning i hele det hydrologiske system og ikke kun for kystvande.

Med venlig hilsen

Rikke Margrethe Friis

Direktør